

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput V. Contractus, quibus usura palliatur, succincte exponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

CAPUT V.

*Contractus, quibus usura palliatur, sunt
cinde exponuntur.*

Casuiſtæ quidam, ut uſurarios excuſent trium
contractuum commentum excogitarunt: imo
eorum quidam horum contractuum formaliter
confecit, quorum unum tale eſt: *Infra ſcri-
ptus teſtor, me a N. N. recepisse florenos 1000.
in ſocietatem legitimæ negotiationis, quam ſuam
illi aſſecuro, & loco lucri incerti majorem
quod ex hac ſocietate poſſet obvenire, promittit
illi ſolvere tot, exempli gratia 50. cum capitalis
ſumma infra tempus tale exempli gratia unius
anni; ita, ut lucrum majus inde obventurum
mihi cedat. In quorum fidem &c. (a).* *Justa*

(a) Contractus hic triplex dicitur, & clarius in
in caſu exponitur: Joannes & Paulus negotia-
tionis ſocietatem ineunt; Joannes 1000., Paulus
etiam 1000. aut ſuas operas in ſupplementum
confert, ex qua ſumma lucrum uni collatori ob-
venturum 200. florenis æquale ſperatur. En
Contractus primus *Societatis*. Joannes, qui
non vult, ſuam periclitari ſortem, offert Paulo,
ſi illam aſſecuret, 50. ſive ſtatim dandos, ſive
poſtea ex ſorte vel lucro detrahendos. En ſecun-
dus contractus *aſſecurationis ſortis*. Et quia
Joannes ulterius lucrum certum minus, quam
majus incertum mallet, vendit Paulo 200. quos
ut ſupponitur, ex negotiatione lucrari ſperat,
pro 100. En tertius contractus *aſſecurationis
lucri certi*. Facto proin computo Joannes, qui
contulit 1000., anno elapſo recipiat 50. cen-
trum,

hujus proin formulæ tenorem triplex inter easdem personas de eadem re sibi succederet, & conjungeretur contractus. *Primus* est de ineunda negotiationis societate: *secundus* de asscuranda summa capitali, quam exempli causa Joannes Paulo negotianti dedit: *tertius* de asscurando lucro certo, quod ex partiali illa summa capitali fuit.

Sed hujus inventi facile injustitia deregitur. Quamvis enim horum contractuum quilibet seorsim sit licitus; non tamen hinc evincitur, eos esse licitos, si omnes simul fiant, aut successive conjungantur. Qui usuram tegere hoc velo statuit, primum contractum init, ut secundum etiam, tertiumque ineat, atque hoc pacto ex pecunia revera mutuo data lucrum capiat. Postquam enim Paulus summam & lucrum asscuravit, totius summæ dominium acquisivit, ea tamen obligatione, ut certo tempore eandem summam cum statuto lucro Joanni restituat, quidquid demum ipse interea Paulus egerit, sive pecuniam in arca absconderit, sive illam negotiando auxerit. Contractus itaque iste nomine

socie-

crum, aut finita societate 1050. seu capitale cum lucro. Contractum triplicem (imo juxta quosdam & duplicem) damnavit ac reprobavit Sixtus V. anno 1586. in Bulla *Detestabilis*. Et propositio, quæ lucrum ex isto contractu proveniens justum ac licitum affirmabat, a Facultate Theologica Parisiensi anno 1664. tamquam scandalosa, ad usuras inducens &c. fuit stigmatizata, vid. passim Auctores.

societas, re vero ipsa pactum usurarium est. Ast ego (inquit aliquis) negotiationis societatem intendo, & exinde lucrum lege permitsum capio. Se ipsum decipit, qui ita loquitur. Contractuum enim naturam intentio non mutat, alias quodvis malum intentione colorari, ac aggregari bonis posset. Sed de fallacibus eiusmodi intentionibus quid sinceriores nobiscum Casuistae sentiant, jam supra ostendimus.

Pravum aliud, ut ex mutuo data pecunia lucrum capiatur, commentum invenere, vis licet curare, ut debitor ad sortis restitutionem in judicio condemnatur, aut ad fructus solvendo, donec summam restituat. Si dolus omnino abesset, licitum quidem id esset; sed saepe inter debitorem, & creditorem hujusmodi pactum praecessit; nec creditor vere pecuniam suam repetere, sed praetextum tantummodo querere ad exigendas usuras. Vera igitur hoc est usura, quae Judicis prius decepti sententia palliatur.

Hypothecae nomine saepe usura tegitur. Quod alteri pecuniam tradit sub hypotheca domus aut praedii, quibus frui paciscitur, donec debitor pecuniam reddat; si nullus alius titulus praestitum hoc pactum efficiat, usuram committit. In Turonensi Concilio Alexander III. sic statuit. *Si quis alicujus possessionem data pecunia sub specie, vel conditione in pignus acceperit, si suam (deductis expensis) de fructibus*

(a) Hoc pactum *antichrifeos* vocatur, & nisi domino emergente, vel lucro cessante excusetur, plerumque usurarium est.

percepit, absolute possessionem restituat debitori (Cap. 1. de Usuris.). Ad Cantuariensem vero Archiepiscopum scribens idem Pontifex ita decernit: Quoniam non solum viris ecclesiasticis, sed etiam quibuscumque aliis periculosum est usurarum lucris intendere, auctoritate praesentium duximus injungendum, ut eos, qui de possessionibus, vel arboribus, quas tenere in pignore noscuntur, sortem (deductis expensis) receperunt, ad ea pignora restituenda sine usurarum exactioe ecclesiastica distractione compellas (cap. 2. de Usuris.).

Duo tamen casus ab hac regula excipiuntur. Primus casus est, quando proprietarius titulo pignoris directo feudi domino terram tradit; tunc enim de suo, non de alieno fundo directus dominus fructus percipit. Haec exceptio expressa legitur in cap. Conquestus de usuris. Ratio, ob quam creditor terrae titulo pignoris acceptae fructus pro tradita pecunia percipere nequit, est quia res quaelibet domino suo fructificat. Porro debitor terrae pignoris titulo datae semper est dominus; ideo ejusdem fructus percipere creditor nequit, sed domino deductis expensis reddere debet.

Usura committitur, si accepto pignore pecunia mutuo datur cum hoc pacto, ut nisi intra certum tempus pignus redimatur, hoc debitor amittat; quia praesumitur plus valere pignus, quam mutuo data pecunia. Hujusmodi pacta a civili & canonico jure prohibentur. At si revera non amplius valeret pignus, quam tradita pecu-

pecunia, nulla adesset usura, quia nulla alteri fit injuria. Si vero aliquis domum, aut fundum vendidit, posset fructus percipere, donec pretium solvatur, quia res suas tradidit, quae sibi fructificabant.

Unus tamen hic excipiendus est casus, dum nempe proprietarius titulo pignoris directo fidei domino terram tradit; tunc enim de suo, non de alieno fundo directus dominus licite fructus percipit. Hæc exceptio cap. *conquestus* in *usuris* expressa legitur.

Sæpe quoque usura committitur si acceptum pignore mutuum datur cum hoc pacto, ut intra certum tempus pignus redimatur, hoc tempore debitor amittat; quia falso præsumitur non plus valere pignus, quam mutuo data pecunia. Hujusmodi pacta a civili & canonico Jure prohibentur (a). At si revera pignus suo valore mutuam pecuniam non excederet, nulla adesset usura, nullaque alteri injuria fieret.

Sub aliis adhuc contractuum larvis usura occultatur, uti sub specie locationis & conductionis; emptionis & venditionis, retrovenditionis &c. de quibus jam supra diximus.

CAPUT

(a) Pactum hoc *legis commissoriae* a Juristis vocatur. De quo supra (pag. 241. in Not.). Itaque contractus, quibus non raro usura palliatur sunt:
1. Contractus triplex. 2. Pactum antichrèseos.
3. Pactum legis commissoriae in pignore. 4. Pactum retrovenditionis. 5. Pactum de petenda & exequenda judicis sententia, ob præteritam solutionis moram. Contractus alios capitibus in sequente invenies.